

UMENIE VO VEREJNOM PRIESTORE

ZBORNÍK ABSTRAKTOV
Z MEDZINÁRODNÉHO SEMINÁRA
FIF UK V BRATISLAVE
25.5.2017

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

Sekcia sociológie kultúry Slovenskej sociologickej spoločnosti pri SAV,
Katedra kulturológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského
v Bratislave

UMENIE VO VEREJNOM PRIESTORE

**ZBORNÍK ABSTRAKTOV
Z MEDZINÁRODNÉHO SEMINÁRA
FiF UK V BRATISLAVE
25. 5. 2017**

Elektronická verzia

2017
UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

Zborník obsahuje abstrakty príspevkov účastníkov medzinárodného seminára FiF UK v Bratislave, ktorý sa konal 25. mája 2017.

Seminár a zborník sú výsledkom riešenia Grantovej úlohy VEGA 1/0519/15 Aktuálne témy kulturologického diskurzu: kreativita a mobilita

Zostavovateľka

Mgr. Michaela Rudyjová

Autorka fotografie na obálke

Mgr. Michaela Rudyjová

Preklad abstraktov

Mgr. Michaela Rudyjová

© Univerzita Komenského v Bratislave, 2017

ISBN 978-80-223-4446-3

PROGRAM MEDZINÁRODNÉHO SEMINÁRA
25. 5. 2017
na Univerzite Komenského v Bratislave,
Šafárikovo nám. 6, v miestnosti Š2

09:00 Otvorenie – doc. PhDr. Adela Kvasničková, CSc.

09:00 – 12:00 **1. blok** (moderuje doc. PhDr. Adela Kvasničková, CSc.)

Doc. PhDr. Adela Kvasničková, CSc., Katedra kulturológie
FiF UK, Bratislava
Verejný priestor známy a neznámy

Mgr. Pavel Pospěch, PhD., Katedra sociologie FSS MU, Brno
Veřejný prostor mezi posvátným a profánním

Mgr. Zuzana Duchová, PhD., Creative Europe Desk Slovensko,
Bratislava
Ako presadiť genia loci

10:40 – 11:00 **Prestávka na kávu a čaj**

PhDr. Jana Pecníková, PhD., Katedra európskych kultúrnych
štúdií FiF UMB, Banská Bystrica
Úloha umenia pri estetizácii verejného priestoru

Mgr. Jana Kořínková, PhD., Katedra teorií a dějin umění Fakulty
výtvarných umění Vysokého učení technického, Brno
Zvláštní okolnosti ve veřejném prostoru

12:00 – 13:00 **Obed**

13:00 – 16:00 **2. blok** (moderuje PhDr. Z. Slušná, PhD.,
Mgr. M. Rudyjová)

Prof. PhDr. Viera Gažová, CSc., Katedra kulturológie FiF
UK, Bratislava

Filozofické aspekty pojmu verejnosť, verejný priestor

Doc. Mgr. art. Martin Piaček, ArtD. Katedra socha, objekt,
inštalácia VŠVU, Bratislava

Žulové slzy, bronzový hnev

Mgr. Jana Hoosová, iniciátorka kreatívnych projektov vo
verejnom priestore, Bratislava

Proces osvojovania si verejného priestoru

14:40 – 15:00 **Prestávka na kávu a čaj**

Doc. Mgr. Miroslav Ballay, PhD, vedúci Katedry kulturológie FF
UKF, Nitra

Intervencie vo verejnom priestore ako performatívne aktivity

Mgr. Michaela Rudyjová, Katedra kulturológie, FiF UK, Bratislava

Zmeny vo verejnom priestore optikou (dostupnej) literatúry

Mgr. et Mgr. Zuzana Révészová, NOC, Bratislava

Hudba v „problémovej“ štvrti

16:00 Ukončenie – PhDr. Zuzana Slušná, PhD.

OBSAH

Úvod.....	7
Verejný priestor známy a neznámy	9
Public space known and unknown <i>Doc. PhDr. Adela Kvasničková, CSc.</i>	
Verejný priestor medzi posvätným a profánnym	11
The public space between the sacred and the profane <i>Mgr. Pavel Pospěch, PhD.</i>	
Ako presadiť genia loci	13
How to promote genius loci <i>Mgr. Zuzana Duchová, PhD.</i>	
Úloha umenia pri estetizácii verejného priestoru	15
The role of art in the aesthetization of the public space <i>PhDr. Jana Pecníková, PhD.</i>	
Zvláštní okolnosti ve veřejném prostoru	17
Special circumstances in the public space <i>Mgr. Jana Kořínková, PhD.</i>	
Filozofické aspekty pojmu verejnosť, verejný priestor	19
Philosophical aspects of the concept of public, public space <i>Prof. PhDr. Viera Gažová, CSc.</i>	
Žulové slzy, bronzový hnev	21
Granite tears, bronze wrath <i>Doc. Mgr. art. Martin Piaček, ArtD.</i>	

<i>Proces osvojovania si verejného priestoru</i>	22
The process of appropriation of the public space <i>Mgr. Jana Hoosová</i>	
<i>Intervencie vo verejnom priestore ako performatívne aktivity.....</i>	24
Interventions in the public space as performing activities <i>Doc. Mgr. Miroslav Ballay, PhD.</i>	
<i>Determinanty zmien umenia vo verejnom priestore optikou (dostupnej) literatúry.....</i>	26
Determinants of changes in art in the public space through the optics of available literature <i>Mgr. Michaela Rudyjová</i>	
<i>Hudba v „problémovej“ štvrti.....</i>	28
Music in a „troubled“ neighborhood <i>Mgr. et Mgr. Zuzana Révészová</i>	

ÚVOD

Neprehliadnuteľné zmeny vo verejnom priestore, ktoré prebiehajú v ostatných desaťročiach, sú doposiaľ reflektované najmä z architektonického a urbanistického hľadiska. V spoločenských vedách sa len postupne stávajú predmetom diskurzu a k tomuto trendu chce prispieť aj pracovný seminár „Umenie vo verejnom priestore“.

Zámerom seminára je identifikovať a diskutovať o súčasných podobách i o prebiehajúcich zmenách umenia vo verejnom priestore z hľadiska viacerých vedných disciplín a zároveň v spoločenských kontextoch, ako sú: globalizácia, mobilita, kreativita, ale tiež so zreteľom na nové aktivity programovo zamerané na umenie vo verejnom priestore. Spomeňme tu Iniciatívu IN SITU spoluzaloženú programom Kreatívna Európa, podporovaným Európskou úniou, so zámerom podnecovať umenie vo verejnom priestore na viacerých úrovniach prostredníctvom širokého spektra nástrojov.

Možno predpokladať, že tieto viaceré prístupy a uhly pohľadu nájdu svoj synergický efekt v lepšom zmapovaní súčasných podôb a zmien umenia vo verejnom priestore a v diskusii o ich zamýšľaných i nezamýšľaných dôsledkoch.

Michaela Rudyjová, Adela Kvasničková

VEREJNÝ PRIESTOR ZNÁMY A NEZNÁMY

Public space known and unknown

Doc. PhDr. Adela Kvasničková, CSc.

Katedra kulturológie FiF UK, Bratislava (SR)

Výraz verejný priestor sa na jednej strane chápe bežne, jednoducho a zotrvačne ako disponibilné miesto stretávania sa ľudí z dôvodu navštevovania rôznych spoločenských a kultúrnych aktivít. Na druhej strane sa realita verejného priestoru stáva čoraz premenlivejšia, zložitejšia a jeho reflexia čoraz sofistikovanejšia.

Prvky verejného priestoru, ako sú námestia, ulice, trhoviská, parky, chodníky, nábrežia, priestory pred budovami a pod., ktoré tradične plnili rôzne spoločenské a kultúrne funkcie, ako sú funkcie stretávania, zhromažďovania, funkcie informačné, obchodné, rekreačné, umelecké, dopravné, pamäťové, umelecké, výchovné, orientačné, relaxačné, sú čoraz viac konfrontované s posturbánnosťou, utváranou novými tokmi a sieťami.

Očividné zmeny reality verejného priestoru vytvárajú potrebu konsekventnejšie pomenovať tieto zmeny, ich nepredvídané dôsledky a hľadať možnosti na pretrvanie doterajšej urbánnej integrity aj v meniacich sa globalizačných podmienkach.

Kľúčové slová: verejný priestor, umenie, posturbánnosť

The common, simple and persisting interpretation of the concept of „public space“ refers to a place available for human encounters with the aim of various social and cultural activities. On the other hand,

the reality of public space is still more fluctuating and complicated, and its reflexion is still more sophisticated.

The elements of public space such as squares, streets, markets, parks, pavements, quays, areas in front of buildings etc. – which had traditionally fulfilled various social and cultural functions, notably the function of meeting and assembling, as well as informative, commercial, recreational, artistic functions, and functions related to transport, memory, education, orientation and relaxation – are still more confronted with the post-urbanity, created by new streams and networks.

The obvious changes in the reality of public space imply the need to draw consequences in terms of identifying these changes and their unforeseen results, as well as in terms of looking for possibilities how to preserve the existing urban integrity in the changing globalized conditions.

Keywords: publicspace, art, post-urbanity

VEŘEJNÝ PROSTOR MEZI POSVÁTNÝM A PROFÁNNÍM

The public space between the sacred and the profane

Mgr. Pavel Pospěch, PhD.

Katedra sociologie FSS MU, Brno (CZ)

Jak vypadá veřejný prostor, když se na něj podíváme optikou Durkheimovy dichotomie posvátného a profánního? Zatímco v mýtu o řecké Agoře vystupuje veřejný prostor jako posvátný oproti profánnímu trhu, v současnosti často nacházíme vztah opačný, v němž je jako posvátný a hodnotný vyobrazen prostor soukromý. Veřejný prostor je z tohoto druhého pohledu ohrožující a kontaminující. Oba přístupy mají svou historii a oba se odrážejí v prominentních politických konfliktech dneška: ve sporu o privatizaci (veřejný prostor posvátný) a ve sporu o privatismus (veřejný prostor profánní). Skrze tyto konflikty můžeme pozorovat napětí mezi sférou občanské rovnosti a sférou tržní nerovnosti, které se ve veřejném prostoru projevuje. Pohled na veřejný prostor jako posvátný či profánní nám otevírá cestu ke studiu hodnot a symbolů, které jsou s veřejným prostorem asociované a které jsou mu různými aktéry v různých podmínkách přisuzovány.

Klíčova slova: veřejný prostor, profánní, posvátní, privatizace, privatismus, hodnoty, symboly

How does the public space look like when we look at it through the prism of the Durkheim dichotomy of the sacred and profane? While in the myth of Greek Agora the public space appears as sacred in contrast to the profane market, today we often find an opposite relationship in which the private space is portrayed as sacred and valuable. From the latter second perspective, the public space is threatening and contaminating. Both approaches have their own history and both are reflected in the prominent political conflicts of today: the privatization dispute (the public space sacred) and the dispute over privatism (the public space profane). Through these conflicts we can observe tensions between the sphere of civil equality and the sphere of market inequality that manifests itself in the public space. The view of the public space as sacred or profane opens the way to the study of the values and symbols that are associated with the public space and which are attributed to it by different actors under different conditions.

Key words: public space, profane, sacred, privatization, privatism, values, symbols

AKO PRESADIŤ GENIA LOCI
Umelecké intervencie a projekty na pozadí prestavby
mestského bloku okolo medzinárodnej železničnej
stanice Wien Hauptbahnhof

How to promote genius loci

*Artistic interventions and projects against the backdrop
of the reconstruction of the city block around the Wien
Hauptbahnhof International Railway Station*

Mgr. Zuzana Duchová, PhD.

Creative Europe Desk Slovensko, Bratislava (SR)

Témou príspevku budú teórie mestských filozofov, antropológov a plánovačov o tvorbe miesta a antimiesta, o pohybe, turizme a každodennosti demonštrované na modelovom príklade a analýze prestavby mestského bloku Wien Hauptbahnhof–Quartier Belvedere. Pokúsime sa pomenovať trendy v tvorbe súčasných verejných, polo verejných a korporátnych open-air priestorov a princípy udržateľných foriem mestských blokov pre život v rámci strednej Európy. Namodelovať a vopred definovať komplexným spôsobom všetky princípy konštitúcie konkrétneho genia loci nie sme nikdy úplne schopní a do tohto procesu vstupuje veľké množstvo rôznorodých aktérov. Tieto javy však možno ex-post opisovať a analyzovať a následne z nich vyabstrahovať princípy „bestpractice“. Umenie vo verejnom priestore urbánne zmeny často komentuje, tematizuje a v ideálnom prípade i spoluvytvára.

Kľúčové slová: genius loci, urbanizmus, prestavby, pohyb, miesto, prestavba, zmena, umenie, mestské plánovanie

The theme of the article will be the theories of urban philosophers, anthropologists and planners about the creation of the location, and the anti-location, about the movement, about the tourism and about the everyday life, demonstrated on a model example and on the analysis of the reconstruction of the city block – the Wien Hauptbahnhof-Quartier Belvedere. We will attempt to name the trends in the current public, semi-public and corporate open air spaces and the principles of sustainable forms of urban blocks for life in Central Europe. We are never completely capable to model and to predefine in a comprehensive way all the principles of the constitution of a particular genius loci. A large number of diverse actors are entering this process. However, these phenomena can be described and analyzed ex-post, and consequently the „best practice“ principles can be derived. Often, the changes in urban public space are commented, put into the context and sometimes co-built by the art in public space.

Keywords: genius loci, urbanism, redevelopment, movement, place, reconstruction, change, art, urban planning

ÚLOHA UMENIA PRI ESTETIZÁCIÍ VEREJNÉHO PRIESTORU

The role of art in the aesthetization of the public space

PhDr. Jana Pecníková, PhD.

Katedra európskych kultúrnych štúdií FiF UMB,
Banská Bystrica (SR)

Príspevok sa zameriava na aktuálnu tému estetizácie verejného priestoru a využitia umeleckých diel v historicky cennom prostredí. Cieľom príspevku je poskytnúť komplexnejší pohľad a odpovede na otázky, ktoré s danou témou priamo súvisia: Akým spôsobom v sebe koexistencia histórie a súčasnosti (prostredníctvom umeleckých diel) skrýva potenciál odzrkadľujúci imidž mesta? Dokáže symbióza historického a súčasného, starého a nového vytvárať vhodnejšie podmienky narealizáciu umenia v rámci kultúrnych podujatí? Prístupuje súčasný umelecký jazyk k minulosti a k jej výtvorom ohľaduplne a s úctou? Verejné miesta sú dnes do veľkej miery ovplyvňované zásahmi do pôvodnej štruktúry, preto v závere príspevku uvádzame niektoré známe prípady zo zahraničia i zo Slovenska, ktoré potvrdzujú, že estetizácia verejného priestoru je do veľkej miery závislá od prístupu a (ne)rešpektovania kultúrnej tradície.

Kľúčové slová: estetizácia, verejný priestor, umenie, kultúrna tradícia, kultúrny priestor

The article focuses on the current theme of aesthetization of the public space and the use of works of art in a historically valuable

environment. The aim of the paper is to provide a more comprehensive view and answers to the questions directly related to the topic: How does the coexistence of history and present (through works of art) conceal in it the potential that reflects the image of the city? Can the symbiosis of the historical and the contemporary, the old and the new, create more suitable conditions for the realization of the art in the context of cultural events? Does the contemporary art language approach the past and its creations with respect? Today, public places are largely influenced by interventions to the original structure, that's why at the end of the paper we present some known cases both from abroad and from Slovakia. They affirm that the aesthetization of the public space is dependent to a large extent on the approach to and on (non)respect of cultural tradition.

Keywords: aesthetization, public space, art, cultural tradition, cultural space

ZVLÁŠTNÍ OKOLNOSTI VE VEŘEJNÉM PROSTORU

Special circumstances in the public space

Mgr. Jana Kořínková, PhD.

Katedra teorií a dějin umění Fakulty výtvarných umění
Vysokého učení technického, Brno (CZ)

Odstraňování a demolice, v lepším případě přesun výtvarných děl, která tvoří součást veřejných prostranství a architektury od dob socialismu provází zvláštní okolnosti. Důvodů je hned několik. Obce si zpravidla nevedou evidenci realizací z období let 1945–1989, u větších měst je dokonce problém rozlišit majetek městských částí od děl spadajících do vlastnictví magistrátu. Z toho stavu pak plynou potíže se zajištěním údržby, financováním oprav nebo řešením případných krádeží. Osud děl, jež jsou přímou součástí staveb, které po roce 1989 přešly do soukromých rukou, závisí na přístupu jejich majitelů, zejména pokud dojde na rozhodnutí objekt rekonstruovat. Když je přistoupeno k demolici, autoři realizací se ocitají ve zvláštní situaci – nebývají předem informováni. Není výjimkou, když se o chystaném záměru či přímo o samotné akci dozvídají až ze sdělovacích prostředků. Monitoringem umění ve veřejném prostoru z období socialismu se dnes zabývá řada občanských iniciativ, které tak postupně přebírají úlohu památkové péče. Výsledkem terénního a archivního výzkumu, které tito – mnohdy amatérští – badatelé provádí, jsou soupisy, mapy se zákresy postupně mizejících realizací či webové databáze. Z těchto pokusů o zachycení paměti veřejného prostoru, který obýváme, čerpal i ilustrovaný průvodce zaniklými, odstraněnými a přemístěnými realizacemi s názvem *Zvláštní okolnosti* (2017),

jehož vznik je předmětem příspěvku. Autorem ilustrací je ilustrátor a pedagog Fakulty výtvarných umění VUT v Brně Jan Šrámek.

Klíčova slova: výtvarná díla, architektura, veřejný prostor, vlastnictví, odstraňování a demolice výtvarných děl, období socialismu

Removal and demolition, in the best case the relocation of artworks, that are part of the public space and of the architecture from the times of socialism is accompanied by special circumstances. There are several reasons. The municipalities do not usually record the realizations from the era between the years 1945-1989. In larger cities, it is even a problem to distinguish the property of artworks owned by city districts and by the municipality. This situation results in difficulties in securing maintenance, in financing repairs or in resolving possible thefts. The fate of works after 1989, that are an immanent part of the buildings and have moved into private hands, depend on the attitude of their owners. Especially if the object is decided to being reconstructed. When the demolition is done, the authors of the realization find themselves in a special situation – they are not informed in advance about the plans and it is not an exception when they learn about the planned intention or about the action itself only from the media. The monitoring of the art in the public space from the period of socialism is now addressed by a number of civic initiatives, which are gradually taking on the role of monument care. As a result of the terrain and archive research that these researchers - often amateur – do, are the inventories, maps with drawings of progressively disappearing realizations or web databases. The attempts to preserve the memory of the public space that we inhabit, served also as an inspiration for the illustrated guide to demolished, removed or relocated realizations called Special Circumstances (2017).

Key words: artworks, architecture, public space, ownership, removal and demolition of artworks, period of socialism

FILOZOFICKÉ ASPEKTY POJMU VEREJNOSŤ, VEREJNÝ PRIESTOR

Philosophical aspects of the concept of public, public space

Prof. PhDr. Viera Gažová, CSc.

Katedra kulturológie FiF UK, Bratislava (SR)

Filozofická reflexia problematiky verejného, verejnosti, verejného priestoru tematizuje dnes už nepreberné množstvo ich aspektov v rôznych rovinách:

- v rovine filozofie politiky, filozofie kultúry, filozofie jazyka – problém komunikácie, miest stretnutí, komunitného života,
- v rovine filozofie práva – legislatívne vymedzenie pojmov (v európskych právnych systémoch nie je absolútne striktné vymedzený pojem verejný priestor).

Jednotlivými filozofickými disciplínami sa prelína množstvo tém: gentrifikácia, lieu – non-lieu, rizóma, genderové aspekty apropriácie verejného priestoru, vekové charakteristiky populácie, privatizácia verejného priestoru, ale tiež verejný priestor ako sémantické priestranstvo, verejný priestor a pamäť, verejný priestor a bezdomovectvo a v neposlednom rade aj zodpovednosť a bezpečnosť vo verejnom priestore. Príspevok mapuje vybrané aspekty a problémy uvedenej tematiky.

Kľúčové slová: problematika verejného, verejnosť, verejný priestor, filozofia kultúry

The philosophical reflection of the the issues of the public, and the public space, is the subject of a vast number of aspects at different levels, today:

- At the level of philosophy of politics, philosophy of culture, philosophy of language–problem of communication, problem of meeting places, of community life,
- At the level of the philosophy of law - the legislative definition (in European legal systems there is no absolutely strict definition of public space)

The various philosophical disciplines have a number of themes: the gentrification, lieu – non-lieu, the rhizome, the gender aspects of public space appropriation, the age characteristics of population, the privatization of public space, but also the public space as a semantic space, the public space and the memory, the public space and the homelessness, and last but not least the responsibility and the security in the public space . The paper maps selected aspects and issues of the subject.

Keywords: public issues, the public, public space, philosophy of culture

ŽULOVÉ SLZY, BRONZOVÝ HNEV
Legitimita sochy vo verejnom priestore

Granite tears, bronze wrath
The legitimacy of statues in the public space

Doc. Mgr. art. Martin Piaček, ArtD.

Katedra socha, objekt, inštalácia VŠVU, Bratislava (SR)

Ktorých sôch vo verejnom priestore je u nás najviac? Akú sochu do mesta? Pomník, či pamätník? Kto dnes potrebuje, objednáva, vyberá a platí? Aké sú nároky na súčasný monument a aké podmienky vedú k jeho vzniku? Ktorý podstavec je verejný? Bude niekedy dobre?

Kľúčové slová: monument, verejné umenie, socha, verejný podstavec

Which statues in the public space are the most numerous in our country? What statue into the city? A monument or a memorial? Who needs, orders, chooses and pays nowadays? What are the demands of the contemporary monument and what conditions are leading to its creation? Which pedestal is public? Will it ever be good?

Keywords: monument, public art, statue, public pedestal

PROCES OSVOJOVANIA SI VEREJNÉHO PRIESTORU

The process of appropriation of the public space

Mgr. Jana Hoosová

Iniciátorka kreatívnych projektov vo verejnom priestore,
Bratislava (SR)

Predkladaný teoreticko-aplikačný príspevok si kladie za cieľ definovanie predpokladov na zmenu vnímania verejného priestoru jeho užívateľmi. Publikácie venujúce sa téme posttotalitných miest zhodne komunikujú redukciu užívania verejného priestoru vo funkcii trávenia voľného času. Príspevok poukazuje na priamu koreláciu medzi zmenou politického režimu a zvyšujúcou sa senzibilitou užívateľov mesta pre vnímanie zmien a tvorbu živých priestranstiev. Zachytáva opätovné objavovanie vzťahu obyvateľov k možnosti užívať tieto priestory a jeho vplyv na transformáciu a obsadzovanie verejných plôch. Práca následne premieta teoretické poznatky do prípadovej štúdie komunitného projektu verejných knižníc pod názvom Ďakujem, sused a ilustruje ich na nej. Sumarizuje a definuje jednotlivé fázy procesu osvojovania si verejného priestoru recipientmi projektu. Projekt ako jeden z mnohých príkladov deklaruje hybnú silu intervencií do priestoru na fyzickej úrovni, ale aj na poli spoločensko-kultúrnych zmien.

Kľúčové slová: verejný priestor, mesto, užívateľ, osvojovanie si, Ďakujem, sused, intervencie

The presented theoretical-applicative contribution aims to define the prerequisites for changing the perception of the public space by its users. Publications dealing with post-totalitarian sites in unison communicate a reduction of the use of public space with a leisure function. The contribution points to a direct correlation between the change in the political regime and the increasing sensitivity of city users to perception of changes and to the creation of living spaces. It captures the re-emergence of the relationship of the population to the use of these spaces and the impact on the transformation and appropriation of public areas. The work then projects and illustrates the theoretical knowledge on one case study of a public library community project titled Thank you, neighbor. It summarizes and defines the different phases of the process of appropriation of public space by project recipients. The project, as one of many examples, declares the moving force of interventions in space at the physical level as well as in the field of socio-cultural change.

Keywords: public space, city, user, appropriation, thank you, neighbor, intervention

INTERVENČIE VO VEREJNOM PRIESTORE AKO PERFORMATÍVNE AKTIVITY

Interventions in the public space as performative activities

Doc. Mgr. Miroslav Ballay, PhD.

Vedúci Katedry kulturológie FF UKF, Nitra (SR)

Autor sa v príspevku zaoberá rôznymi príkladmi súčasných podôb performance art, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou umenia vo verejnom priestore. Skúma niektoré možnosti jeho prejavov, vychádzajúc z reflexie kultúrno-spoločenského priestoru. Následne poukazuje na rozličné možnosti interpretácie súčasného performatívneho umenia. Všíma si rôznorodé intervencie umelcov – performerov v priestore a komunikačné dimenzie jednotlivých performatívnych akcií. Bližším zaostrením pozornosti na bežné formy performance v umeleckej praxi dokumentuje jej procesualnosť a najmä intervenciu v mieste konania. Autora väčšmi zaujíma komunikačná rovina práve tejto intervencie vo verejnom priestore v interaktivite s okolím, so spoločnosťou, do ktorej vniká svojou akciou. Na príklade umeleckého pôsobenia umelca – performerera Pawła Korbusa (PL) v konkrétnom mieste mapuje (dokumentačne) isté pole možností recepčných dosahov jeho osobitých diel v exteriérových podmienkach.

Kľúčové slová: intervencia, akcia, performancia, kultúra., rituál

The author of the contribution deals with various examples of contemporary forms of performative art, which are an integral

part of art in the public space. He explores some possibilities of its manifestations, based on the reflection of cultural and social space. He then points out the various possibilities of interpreting contemporary performing arts. He looks at the varied interventions of artists – performers in space and the communication dimensions of individual performances. By zooming in on common forms of performance in artistic practice the author documents its processuality and, in particular, intervention at the venue. The author is more interested in the communication plane of this intervention in the public space, in the interactivity with the environment, with the society into which he intervenes. On the example of artistic performance of artist – performer Paweł Korbus (PL), in a specific place he maps (documentarily) a certain field of reception possibilities of his individual works in outside conditions.

Keywords: intervention, action, performance, culture, ritual

**DETERMINANTY ZMIEN UMENIA
VO VEREJNOM PRIESTORE OPTIKOU
(DOSTUPNEJ) LITERATÚRY**

***Determinants of changes in art
in the public space through the optics
of available literature***

Mgr. Michaela Rudyjová

Katedra kulturológie FiF UK, Bratislava (SR)

Verejný priestor a umenie v ňom malo v priebehu svojej histórie rôzne podoby a funkcie, ktoré sa v jednotlivých historických dobách menia a dopĺňajú – od agory až po súčasné takpovediac hybridné formy. V našom príspevku nás zaujíma, aké determinanty sa podieľajú na ich zmenách. Tie sa môžu medzi sebou navzájom líšiť, ak ide o ich porovnanie v čase a v priestore, ale taktiež sa dá hovoriť o nadčasových či univerzálnych faktoroch. Všeobecne môžeme hovoriť o chýbajúcich strategických prístupoch k verejnému priestoru a k jeho umeniu na jednotlivých úrovniach verejnej správy, o absencii adekvátnej finančnej podpory a o nedostatku súťaží, o chýbajúcom inštitucionálnom ukotvení tejto problematiky na úrovni kultúrnych politík, o marketingových stratégiách na úkor verejného priestoru, ako aj o privatizácii, komodifikácii alebo komercializácii verejného priestoru či jeho džentrifikácii. Dá sa ale hovoriť aj o istých pozitívnych faktoroch, ktorými sú najmä iniciatívy „zdola“. Tie sú dôležité pre vznikanie príležitosti na prepájanie prostredníctvom umenia na úrovni fyzických podôb priestoru, ale aj na úrovni komunitných aktivít, čo by malo byť základom pre tvorbu kvalitného mestského priestoru a pre život v ňom.

Kľúčové slová: verejný priestor, umenie vo verejnom priestore, determinanty, iniciatívy „zdola“

In the course of its history, the public space and the arts had different forms and functions that undergo changes in individual historical periods. From agora to the current so-called hybrid forms. In our contribution we are interested in what determinants are involved in the changes. These factors may differ from one another in terms of time and space comparisons, but we can also talk about timeless or universal factors. In general, we can talk about missing strategic approaches to public space and its art at various levels of government, the lack of adequate financial support and the absence of competitions and the lack of institutional anchoring at the level of cultural policies. Furthermore, we observe marketing strategies detrimental to the public space, the privatization, the commodification or the commercialization of the public space, or gentrification. But it is also possible to talk about some positive factors that are the bottom-up initiatives. These are important for creating an opportunity for interconnection through art at the physical level of the space but also at the level of community activities, which should be the basis for the quality of the urban space and the life in it.

Key words: public space, art in public space, determinants, bottom-up initiatives

HUDBA V „PROBLÉMOVEJ“ ŠTVRTI

Music in a „troubled“ neighborhood

Mgr. et Mgr. Zuzana Révészová

NOC, Bratislava (SR)

Príspevok si dáva za cieľ vyvinúť schopnosť porozumieť rozličným významom, ktoré sa hudbe prikladajú v špecifickej štvrti Brno-Zábrdovice. Hlavnou metódou výskumu bola etnografia a rozhovory. Mikro-level fenomenologického vysvetlenia sústreďujúceho sa na každodenné konanie ukazuje umiestnenie a vtelenie hudobného prežívania. Príbehy spomínania a súčasných obmedzení v hudobnej produkcii sú prezentované s prízvukom na právne limitovanie hudobnej produkcie. Tento výskum je zasadený do habermasovského rámca verejnej sféry, ako aj do teórie integrácie Jeffrey Alexandra. Hudba by sa v tomto prípade mohla stať nástrojom emancipácie, ale vo všeobecnosti sú postoje obyvateľov k tomu, že by sa hudba mohla stať nástrojom emancipácie, pasívne, vyjadrujú pocit bezmocnosti a poukazujú na pocit vylúčenia.

Kľúčové slová: hudobné prežívanie, hudba, verejná sféra, teória integrácie, mestská štvrť, Brno, Brno-Zábrdovice

The article aims to develop a comprehension of the various meanings attributed to the music in a specific district of Brno-Zábrdovice. The main method of research was ethnography and interviews. A micro level of phenomenological explanation centered on day-to-day actions shows the positioning and incarnation

of musical experiencing. Stories of remembrance and current restrictions in musical production are presented with the accent on the legal limitations of musical production. This research is embedded in the Habermas framework of the public sphere, as well as in the Jeffrey Alexander's theory of integration. Music in this case could become an instrument of emancipation, but in general the attitudes of the people are passive, they express a feeling of helplessness and point to a feeling of exclusion.

Keywords: musical experiencing, music, public sphere, integration theory, city district, Brno, Brno-Zábrdovice

UMENIE VO VEREJNOM PRIESTORE

**ZBORNÍK ABSTRAKTOV
Z MEDZINÁRODNÉHO SEMINÁRA
FiF UK V BRATISLAVE**

Vydala Univerzita Komenského v Bratislave vo Vydavateľstve UK
v roku 2017

Redaktorka: Jordana Burianová
Technická redaktorka, návrh obálky: Kristína Vozáková
Korigovali autori

ISBN 978-80-223-4446-3